

LIETUVIŲ KALBOS UGDYMO PROGRAMA ŠEŠTADIENINĖMS JAV MOKYKLOMS

*(9–10 klasėms)
2017 12 10*

JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos neformaliojo lituanistinio švietimo lietuvių kalbos ugdymo programa 9–10 klasėms parengta įgyvendinant programą „Dėl Globalios Lietuvos“, kuri skirta skatinti ir remti formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų užsienyje lituanistinio švietimo veiklą“, vadovaujantis Lėšų skyrimo užsienio lietuvių neformaliajam lituanistiniam švietimui tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. V-21.

Programa yra finansuojama Lietuvos Švietimo ir Mokslo ministerijos Užsienio lietuvių skyriaus.

Mieli mokytojai,

prieš Jūsų akis – lietuvių kalbos programa, skirta JAV savaitgalinių mokyklų 9–10 klasėms. 2014 m. pasirodė turinio aprašas, skirtas 1, 2, 3 ir 4 klasėms, 2015 m. – 5 ir 6, o 2016 m. – 7 ir 8 klasėms. Labai svarbu, kad pradėdami dirbti ir planuoti savo metų darbą pagal šią programą, susipažintumėte su kai kuriais teoriniais dalykais, aprašytais žemiau: tai palengvins Jūsų darbą su pačia programa. Programos bendrosiose pastabose paaiškinti šios dalies dėstymo skirtumai nuo ankstesnių klasių programų. Tikimės, kad programa padės Jums planuoti pamokas, efektyviau perteikti žinias ir išlaikyti nuoseklumą. Linkime Jums sėkmės darbe!

*Nuoširdžiai –
programos sudarytojos
Rita Mikelionytė ir Gaila Narkevičienė*

BENDROSIOS PASTABOS

Turinio aprašas

Ši programa remiasi Bendrosiomis ugdymo programomis, skirtomis lietuvių kalbos kaip valstybinės kalbos mokymui (plačiau apie tai: http://portalas.emokykla.lt/bup/Puslapiai/pradinis_ugdymas_lietuviu_valstybine_kalba_bendros_nuostatos.aspx). Mokymo turinys taip pat remiasi rekomendacijomis, aprašytais knygoje „Išlyginamųjų klasių ir išlyginamųjų mobiliųjų grupių lietuvių kalbos mokytojams“ (Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006).

Programos turinio aprašas orientuoja į **komunikavimo gebėjimų ugdymą** bei jiems įgyti reikalingas lietuvių kalbos ir sociokultūrinės žinias. Komunikavimo gebėjimai – žinių ir nuostatų visuma, įgalinanti žmogų efektyviai bendrauti tam tikra kalba, suprasti ir perteikti informaciją bei apima kalbos supratimą kaip savęs, kitų ir pasaulio pažinimo priemonę (plačiau apie tai: <http://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/pagrindiniai-kompetenciju-ugdymo-aspektai/siuolaikinio-ugdymo-tikslas-asmens-kompetencijos/komunikavimo-gimtaja-kalba-kompetencijos-ugdymas/>).

Programos turinio aprašą sudaro:

gebėjimai (klausymo, kalbėjimo, skaitymo, rašymo) – **kokių gebėjimų turi įgyti mokinys mokydamasis konkretaus kalbos turinio**. Mokytojui pateikti gebėjimai turėtų padėti suformuoti pamokų tikslus bei uždavinius. Dauguma gebėjimų yra ugdomi ne vienoje pamokoje ar temoje, o keliose temose ar net per visus mokslo metus; dauguma gebėjimų

išdėstyti sunkėjančia tvarka: nuo lengviausių ir būtinausių iki sunkiausių, reikalaujančių kompleksinių kalbos žinių. 9–10 klasių gebėjimai remiasi ankstesnių klasių ar amžiaus grupių gebėjimais, jie sudėtingesni ir labiau priklausomi nuo vienas kito bei orientuoti į labiau akcentuotą vienos ar kitos kalbos srities vartojimo tikslą, kontekstą, žanrą;

rekomenduojamas kalbinis turinys – tai yra konkretus kalbos priemonių sąrašas, kurį sudaro: semantinės žodžių grupės ir gramatinis turinys (gramatika ir žinios apie kalbą, reikalingos atskleisti plėtojama temą). Pabrėžtina, kad semantinės žodžių grupės nėra galutinės, jas galima trumpinti arba plėsti pagal poreikį. Skirtingai nuo ankstesnių klasių šioje programoje žodžiai, žodžių junginiai ir posakiai nėra išskirti, o pateikiami apibendrintomis semantinėmis žodžių grupėmis. Tokio pateikimo laikomasi todėl, kad 9–10 klasių mokinių žodynas platus, apimantis visus semantinius leksikos sluoksnius, todėl, pasak programos autorių, atskirai pateikti žodžių sąrašus nėra būtina. Gramatinis turinys nėra laikomas svarbiausiu programos elementu, tačiau yra sudėtingesnis nei ankstesnėse klasėse bei reikalauja ne tik funkcinio, bet ir paradigminio pateikimo¹. Svarbiausia, kad mokinys išmoktų ne formų pavadinimus, o gebėtų praktiškai pritaikyti įgytus kalbinius gebėjimus.

Būtina pabrėžti, kad ši programa yra **apibendrinimas** ir **įtvirtinimas** to, ko buvo mokoma(si) ankstesnėse klasėse. Todėl mokytojas, atsižvelgdamas į klasės poreikius, turėtų pasirinkti, kuriuos kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo gebėjimus bei kokio gramatinio turinio reikėtų mokyti konkrečioje klasėje.

Struktūra

9–10 klasių turinys remiasi žemesnių klasių (1–2, 3–4, 5–6, 7–8) programose pateiktu turiniu bei naujai papildyta medžiaga. Patartina, kad 9–10 klasių mokytojai susipažintų su ankstesnių klasių turiniu, kad tikslingiau organizuotų savo mokymo turinį.

Šioje programoje atskirai neišskiriamas kiekvienos klasės turinys, t. y. pateikiamas bendras mokymo turinys abiem klasėms. 9–10 klasių turinį sudaro 12 temų², kurias rekomenduojame išėiti per dvejus mokymo metus. Turint omeny, kad JAV lituanistinės mokyklos dirba nevienodą savaitgalių skaičių, siūloma kiekvienai temai skirti 3 - 5 pamokas. Pritrūkus laiko, siūloma mokyti svarbiausių turinio elementų (tai turėtų pasirinkti mokytojas, atsižvelgdamas į konkrečius mokinių ar klasės poreikius).

Ši programa **neturėtų būti laikoma mokomąja medžiaga, o tik mokymo turiniu,**

¹ Paradigma, paradigmintis pateikimas – kaitomų kalbos dalių sistema: linksniavimas, asmenavimas ir kt.

² Pabrėžtina, kad 12 tema *Švenčių papročiai, apeigos, burtai* gali būti nagrinėjama atsižvelgiant į poreikį, t. y. ją galima nagrinėti arba ja remiantis organizuoti mokymo turinį atsižvelgiant į tai, kokią šventę minės, švęs mokykla.

kuriuo remiantis būtų mokoma lituanistinių mokyklų klasėse. Visi turinio elementai gali būti papildyti arba sutrumpinti, atsižvelgiant į konkrečių mokinių ar mokinių grupių poreikius bei kalbos mokėjimo lygius. Tikimės, kad programa padės mokytojams planuoti mokymo turinį nuosekliau ir efektyviau.

Programos temos

1. ASMENS TAPATYBĖ
2. SANTYKIAI SU ŽMONĖMIS
3. GYVENAMOJI APLINKA
4. MOKYKLA, KLASĖ, MOKYMAS(IS)
5. KASDIENIS GYVENIMAS
6. MAITINIMASIS
7. SVEIKATA IR HIGIENA
8. LAISVALAIKIS
9. PASLAUGOS IR PREKYBA
10. KELIAS, KELIONĖS
11. GAMTA
12. ŠVENTĖS

1 TEMA. ASMENS TAPATYBĖ

Potemės: *Aš prisistatau ir pristatau kitus asmenis. Iš kur aš esu? Kaip aš atrodau? Kokie yra mano draugai. Koks aš esu ir kuo aš norėčiau būti? Mano pomėgiai ir interesai. Mano ateities planai. Mano nuomonė. Kas man įdomu? Kuo aš save laikau? Įdomūs vardai ir jų istorijos. Mano įpročiai. Aš esu unikalus. Mano charakterio tipas.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti pasakyti savo vardą, pavardę ir suprasti šią informaciją, jos paklausti;
gebėti pasisveikinti ir atsiveikinti, padėkoti;
gebėti supažindinti, pristatyti kitą;
gebėti paklausti amžiaus, adreso, telefono numerio, iš kur pašnekovas, bei gebėti atsakyti į tuos klausimus;
gebėti mandagiai, formaliai kreiptis į kitus asmenis, pažįstamus, nepažįstamus;
mokėti mandagiai pasiteirauti ir atsakyti;
gebėti paklausti kaip sekasi ir atsakyti į šį klausimą;

gebėti kuo sklandžiau papasakoti apie save, kurti monologą apie save;
gebėti apibūdinti žmogų (gyvenamoji vieta, amžius, lytis, fizinės ir charakterio savybės), suprasti šią ir įsidėmėti informaciją;
gebėti papasakoti apie savo kasdienę patirtį; gebėti kalbėti apie savo asmeninę, kultūrinę, mokomąją patirtį;

gebėti suprasti kito asmens monologą ar kitų asmenų dialogą apie išvaizdą, charakterį ir pomėgius;
gebėti suprasti klausimus apie išvaizdą, charakterį ir pomėgius, gebėti atsakyti į šiuos klausimus;
gebėti paklausti;
gebėti suprasti pasakojimą apie tai, kuo norėtų būti ateityje; papasakoti apie tai, gebėti išreikšti savo nuomonę, ją pagrįsti, paklausti kito.

gebėti išreikšti susidomėjimą, įskaitant susidomėjimą kitu žmogumi;
gebėti išreikšti džiaugsmą;
gebėti kalbėti garsiai ir taisyklingai, siekiant įtaigumo.
gebėti pagrįsti savo nuomonę;
gebėti intonacija ir balso stiprumu išryškinti pagrindinę informaciją;
gebėti suprasti girdimą tekstą ir pagrindinę informaciją, išryškintą intonaciją ir balso stiprumu.

Skaitymas:

gebėti atpažinti lietuvių kalbos raides ir taisyklingai tarti garsus;
gebėti skaityti tyliai ir garsiai;
gebėti skaityti ir suprasti žodžius, sakinius, posakius, dialogus tekstus;
gebėti skaitant vadovautis skyrybos ženklais;
gebėti skaityti ir tinkamai intonuoti;
gebėti suprasti skaitomus klausimus ir į juos atsakyti;

gebėti taikyti įvairias skaitymo strategijas;
gebėti sieti klausomą ir skaitomą tekstą;

gebėti identifikuoti naujus arba nežinomus žodžius skaitomame tekste;

gebėti suprasti tekstų mintis;
gebėti papasakoti, remiantis teksto visuma;
gebėti skaityti, suprasti ir apibendrinti teksto visumą;
gebėti vertinti skaitomame tekste parašytus dalykus, pasakyti savo nuomonę;
gebėti skaityti ir suprasti platesnį sociokultūrinį kontekstą apimančius tekstus duota tema (pvz.: autobiografija);

gebėti skaityti žmogaus aprašymą, biografiją, CV;
gebėti skaityti lietuvių liaudies pasakas;
gebėti skaityti prozos kūrinį;
gebėti skaityti ir suprasti platesnį sociokultūrinį kontekstą apimančius tekstus duota tema (pvz.: autobiografija, biografija).

Rašymas:

gebėti rašyti lietuvių kalbos raides, jungti jas į žodžius;
gebėti jungti žodžius į sakinius, o juos – į tekstus;
gebėti parašyti savo ir kitų asmenų vardą ir pavardę;

gebėti iš klausos skirti dvibalsių rašybą, ilgąsias ir trumpąsias balseis;
gebėti iš klausos rašyti šios temos žodžius ir sakinius;
gebėti iš klausos atskirti panašios rašybos žodžius;

gebėti sakinį pradėti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti rašyti vardus ir pavardes, šalių pavadinimus didžiąja raide;
gebėti sąmoningai taikyti išmoktas rašybos taisykles, jomis naudotis;

gebėti apibūdinti save ir kitus; tai daryti nuosekliai ir aiškiai;
gebėti aprašyti save, savo pomėgius, ateities planus;

gebėti užpildyti anketą apie save;
gebėti pagal pavyzdį parašyti savo gyvenimo aprašymą (CV);
gebėti parašyti nesudėtingą autobiografiją;
gebėti parašyti laišką draugui;

gebėti rašyti pagal komunikavimo situaciją (oficialiai ir neoficialiai);
gebėti rašyti atsižvelgiant į rašymo tikslą;
gebėti rašyti nuosekliai ir aiškiai, taikyti nurodytas teksto (pvz.: autobiografijos) kūrimo strategijas;
gebėti planuoti rašomą tekstą;
gebėti raštu reikšti nuomonę, argumentus.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

asmeniniai įvardžiai;
savybiniai įvardžiai;
asmenų pavadinimai;

profesijų pavadinimai;
įvairių darbo vietų pavadinimai;
šalių, valstybių, regionų pavadinimai;
kalbų pavadinimai (žodžių junginiai irrieveiksmiai);
tautybių pavadinimai;
išvaizdą nusakantys žodžiai;
charakterį nusakantys žodžiai;
pomėgius nusakantys žodžiai;
papildomas žodynas, reikalingas skaitomiems tekstams suprasti;
skaičiai; veiksmo žodžiai, reikalingi apibūdinant save ir kitus, pomėgius, ateities planus;
žodžiai, nusakantys įvairius nuomonės aspektus arba jos neturėjimą;
abstrakčios sąvokos, susijusios su tautybe, tapatybe, interesais.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių vyriškosios ir moteriškosios giminės vardininko linksnis ir reikšmė;
daiktavardžių skaičiai ir giminės;
būdvardžių vyriškosios ir moteriškosios giminės vardininko linksnis;
būdvardžių sinonimai, antonimai: vidinės ir išorinės ypatybės raiška;
daiktavardžių ir būdvardžių galūnių derinimas;
asmeniniai įvardžiai;
veiksmažodžių esamasis laikas; reikšmė, paradigma ir vartojimas;
veiksmažodžių tariamoji nuosaka; reikšmė, paradigma ir vartojimas;
sudėtiniai sakiniai su jungtuku *nes*; priežasties šalutiniai sakiniai;
veikėjų / asmenų pavadinimai su priesagomis *-tojas, -toja; -ėjas, -ėja; -ininkas, -ininkė*;
būdvardžiai su priesaga *-ingas, -inga*; daiktavardžiai su priesagomis *-ybė, -umas, -imas*;
dalyvio samprata; veikiamieji ir neveikiamieji dalyviai.

2 TEMA. SANTYKIAI SU ŽMONĖMIS

Potemės: *Mano šeima. Kas ir kokie yra mano giminaičiai? Į ką aš panašus? Jei aš būčiau...Aš ir mano draugai. Kviečiu į svečius.Noriu draugauti. Kokius renkuosi draugus? Ką žinau apie savo protėvius? Ką žinau apie savo paveldą ir kultūrą?*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti išvardyti savo šeimos narius, tolimesnius giminaičius, draugus;
gebėti pasakyti jų amžių, giminystės ryšius, gyvenamąją vietą;
gebėti papasakoti apie žmones, naudojantis vaizdine informacija;
gebėti papasakoti apie savo šeimą ir giminaičius, nurodant, į ką esi panašus;
gebėti suprasti kito asmens monologą ar kitų asmenų dialogą bei klausimus apie šeimą, šeimos ar giminės istoriją;
gebėti papasakoti, dalyvauti pokalbyje apie šeimos ar giminės istoriją / praeitį;
gebėti apibūdinti kitus žmones, išskiriant jų panašumus ir skirtumus;
gebėti suprasti klausimus apie kitus žmones, apie jų fizines ir charakterio savybes, gebėti atsakyti į šiuos klausimus;
gebėti išvardinti savo ir kitų žmonių pomėgius, juos palyginti;
gebėti tiksliai apibūdinti daiktus, žmones ir profesijas remiantis jų autobiografija;

gebėti pasiūlyti ir sutikti ką nors kartu veikti, daryti;
gebėti pakviesti, paraginti;
gebėti paprašyti pakartoti ar paaiškinti, argumentuoti;
gebėti pačiam pakartoti ar paaiškinti;

gebėti išreikšti džiaugsmą, liūdesį ar nežinojimą dėl laisvalaikio praleidimo;
gebėti mandagiai pakviesti draugą/-ę ar draugus į svečius;
gebėti pasakyti viešnagės laiką ir vietą;
gebėti mandagiai sutikti arba atsakyti;
gebėti išreikšti džiaugsmą, kad sutiko, ir apgailėstą, kad nesutiko (negali susitikti ir t. t.);
gebėti išreikšti džiaugsmą, liūdesį ar nežinojimą dėl viešnagės planų.

gebėti dalyvauti pokalbyje apie tikrus ar įsivaizduojamus dalykus;
gebėti naudotis mokytojo pasiūlytomis klausymo ir kalbėjimo strategijomis;
gebėti sieti klausomą ir skaitomą tekstą;
gebėti išskirti klausomo teksto esmę, detales;
gebėti išreikšti ir pagrįsti savo nuomonę;
gebėti sutikti / nesutikti / paneigti kitų nuomonę;
gebėti gauti informaciją iš kelių sakininių šaltinių, ją apibendrinti, palyginti.

Skaitymas:

gebėti skaityti sąmoningai, naudojant nurodytas skaitymo strategijas;
gebėti skaityti, suprasti ir glaustai atpasakoti šios temos tekstus (įskaitant asmeninius laiškus), neiškreipiant esmės;
gebėti suprasti klausimus ir į juos atsakyti, jų pagrindu daryti išvadas;
gebėti suprasti teksto esmę ir papildomus faktus, svarbias detales;
gebėti atpažinti tekste naują ar nurodytą informaciją.

gebėti vertinti skaitomus tekstus pagal pateiktus kriterijus;

gebėti lyginti skaitomus tekstus ir tai argumentuoti;
gebėti skirti asmeninį laišką nuo oficialaus;
gebėti skirti ir klasifikuoti pagrindines tekstų rūšis (grožinis, mokslinis, publicistinis).

Rašymas:

gebėti aprašyti kitą asmenį, jo fizines ir asmenines savybes bei pomėgius;
gebėti aprašyti savo šeimos ar giminės istoriją / praeitį;
gebėti sukurti savo giminės medį;
gebėti raštu kreiptis į bendraamžį, giminaitį, parašyti asmeninį laišką;
gebėti raštu vartoti tiesioginius, klausiamuosius ir skatinamuosius sakinius;
gebėti tinkamai raštu vartoti kreipinius, taisyklingai juos skirti;
gebėti tinkamai raštu vartoti sinonimus, taisyklingai juos skirti.
gebėti parašyti žinutę draugui;
gebėti parašyti trumpą kvietimą į svečius;
gebėti pagal pavyzdį raštu nusakyti viešnagės vietą ir laiką;
gebėti skirti oficialų ir privatų rašymą;
gebėti parašyti oficialų laišką (mokyklos direktoriui, merui, prezidentui);
gebėti raštu perduoti reikiamą informaciją kitam žmogui ar žmonėms;
gebėti perteikti mintis tiksliai, glaustai, aiškiai.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

šeimos narių ir giminaičių pavadinimai;
asmenų grupių pavadinimai;
giminystės ryšių pavadinimai;
profesijų pavadinimai;
daiktavardžiai ir būdvardžiai, apibūdinantys žmogaus išvaizdą bei būdą;
žodžiai, reiškiantys charakterio savybes, susijusias su profesiniais polinkiais;
savaitės dienų pavadinimai;
laiko prieveiksmiai;
posakiai, susiję su savo noro, pageidavimo, svajonės išreiškimu;
posakiai, susiję su savo nuomonės išreiškimu, argumentavimu.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių galūnes, skiriančias giminę;
daiktavardžių krypties galininkas (su prielinksniais *į, pas*);
daiktavardžių galininkas objektui reikšti;
daiktavardžių galininkas laikui reikšti;
daiktavardžių šauksmininkas, kreipinio raiška ir vartojimas;
būdvardis: vidinės iš išorinės ypatybės raiška;
būdvardžių nelyginamasis, aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis; jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
kiekiniai ir kelintiniai skaitvardžiai, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
dauginiai skaitvardžiai; jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
esamasis laikas: dabarties veiksmo raiška;
esamasis laikas: apibendrinto laiko raiška;
veiksmažodžių liepiamoji nuosaka, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
veikiamųjų dalyvių giminės, derinimas su daiktavardžiu, vartojimas;
sudurtiniai žodžiai;

klausiamųjų sakinių konstravimas.

3 TEMA. GYVENAMOJI APLINKA

Potemės: *Mano kambarys. Mūsų namai. Mūsų pareigos ir veikla namuose. Mūsų kiemas. Koks yra tavo kambarys? Mūsų namai ir mano senelių namai. Mano miestas. Mano šalis ir Lietuva.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti pasakyti, koks yra kambarys / namas, kur ir kokie daiktai jame yra; gebėti šių dalykų paklausti;

gebėti šią informaciją suprasti, taikant pasiūlytą klausymo strategiją;

gebėti apibūdinti savo kambarį / namus bei paklausti apie tai kito;

gebėti papasakoti apie savo namus, išvardinti namo dalis bei suprasti tokį pasakojimą;

gebėti įvairaus sudėtingumo sakinais nusakyti, kokie daiktai yra skirtinguose kambariuose ir kas veikiama kiekviename kambaryje;

gebėti išvardinti baldus ir daiktus, esančius kambaryje, nusakyti jų dydį, spalvą, pasakyti savo nuomonę apie juos;

gebėti palyginti namus, kambarius ir daiktus bei tokį palyginimą suprasti;

gebėti šią informaciją suprasti arba jos paklausti;

gebėti suprasti kito asmens monologą ar kitų asmenų dialogą apie pareigas ir veiklą namuose ar kieme;

gebėti suprasti klausimus apie pareigas ir veiklą namuose / kieme, gebėti atsakyti į šiuos klausimus;

gebėti dalyvauti pokalbyje apie pareigas ir veiklą namuose / kieme;

gebėti papasakoti apie pareigas ir veiklą namuose / kieme;

gebėti papasakoti apie miesto pastatus, juos apibūdinti, nusakyti vietą;

gebėti gauti informaciją iš pasakojimų apie miestą, sieti ją su vaizdine informacija;

gebėti nurodyti sakinės informacijos šaltinius (įskaitant reklaminius);

gebėti papasakoti apie pažįstamas vietas;

gebėti kaupti žodyną ir juo naudojantis, dalyvauti pokalbyje;

gebėti suprasti asmeninius pokalbius, išgirsti ir įsidėmėti reikalingą informaciją;

gebėti paklausti papildomos ar reikalingos informacijos;

gebėti dalyvauti nesudėtingoje diskusijoje, išreikšti susidomėjimą arba abejingumą;

gebėti palyginti, tiksliai apibūdinti vietovę ar miestą.

Skaitymas:

gebėti skaityti ir suprasti šios temos žodžius, taisyklingai juos tarti;

gebėti identifikuoti naujus arba nežinomus žodžius skaitomame tekste;

gebėti sieti žodinę ir nežodinę informaciją;

gebėti suprasti įvairaus sudėtingumo šios temos posakius ir tekstus, taikant įvairias skaitymo strategijas;

gebėti skaityti pagal nurodytą skaitymo būdą bei skaitant vadovautis skyrybos ženklais, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;

gebėti suprasti teksto mintis, sieti klausomą ir skaitomą tekstą;

gebėti atskirti dialogą nuo aprašomojo teksto;

gebėti atsakyti įvairaus sudėtingumo klausimus pagal tekstą;

gebėti papasakoti perskaitytą tekstą ar jo dalį, neiškreipiant prasmės;

gebėti išreikšti savo nuomonę apie tekstą ir vertinti išsakytas vertybines nuostatas;

gebėti skaityti įvairių žanrų tekstus ir juos atskirti;
gebėti sieti skaitomus įvairių žanrų tekstus ir vaizdinę informaciją;

gebėti identifikuoti teksto temą, problemą, pagrindinius veikėjus, konfliktą;
gebėti skaityti ir palyginti teksto veikėjų išgyvenimus ir patirtį su savąja;
gebėti atsakyti į klausimus apie pagrindines teksto mintis, veikėjus, problemą ir tai argumentuoti.

Rašymas:

gebėti iš klausos parašyti šios temos žodžius ir posakius;
gebėti žodžius jungti į sakinius, o sakinius - į vientisą tekstą;
gebėti raštu apibūdinti detales, jas jungti į visumą;
gebėti sukurti kambario, kiemo, namo, miesto aprašymą;
gebėti aprašyti žmonių veiklą namuose, kieme, mieste;
gebėti sakinių pradėti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;

gebėti parašyti asmeninį laišką, gebėti rašyti remiantis asmenine patirtimi;
gebėti parašyti nesudėtingą oficialų laišką, reklaminį lankstinuką;
gebėti skirti meninį ir dalykinį rašymą;
gebėti raštu palyginti daiktus, vietas ar kitus dalykus naudojant palyginimus ir nesudėtingas metaforas;
gebėti perfrazuoti.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

kambarių pavadinimai;
namo dalių pavadinimai;
baldų ir namų prietaisų pavadinimai;
kiemo dalių pavadinimai;
gyvenviečių pavadinimai;
miesto pastatų ir objektų pavadinimai;
namuose, kieme atliekamų veiksmų, darbų pavadinimai;
mieste ir kelionėse atliekamų veiksmų, darbų pavadinimai;
šalių ir regionų pavadinimai, įskaitant Lietuvos regionus;
žodžiai, nusakantys vandens ir sausumos objektus bei jų savybes;
žodžiai, nusakantys geografinę padėtį;
spalvą, dydį, kitas fizines savybes nusakantys žodžiai;
kryptį, padėtį, atstumą nusakantys žodžiai;
žodžiai, nusakantys judėjimą ir veiksmus namuose, kieme, mieste ir geografinėje erdvėje;
posakiai, susiję su informacijos perdavimu, pasiteiravimu, pasitikslinimu;
posakiai, susiję su nuomonės raiška, nuostaba, džiaugsmu, liūdesiu.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių kilmininkas vietai ir kryptčiai reikšti (su prielinksniais *ant, prie, iš*);
daiktavardžių kilmininkas pavadinimui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas neigiamam arba nesamam objektui reikšti;
daiktavardžių galininkas objektui reikšti;

daiktavardžių galininkas kryptčiai, keliui reikšti (su prielinksniais *i, pas, per*);
daiktavardžių įnagininkas priemonei reikšti;
daiktavardžių įnagininkas keliui reikšti;
daiktavardžių vietininkas vietai reikšti;
daiktavardžių vietininkas laikui reikšti;
būdvardžių ir daiktavardžių įnagininko bei vietininko derinimas;
būdvardžių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
prieveiksmis: kryptties ir vietos raiška;
prieveiksmių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
veiksmažodžių esamasis laikas, dabarties veiksmo raiška;
veiksmažodžių esamasis laikas, apibendrinto laiko raiška;
neveikiamųjų dalyvių reikšmė ir vartojimas, derinimas su daiktavardžiu;
kelio raiška prielinksninėmis konstrukcijomis *su per, po, pro* su galininku;
veiksmažodžiai su priešdėliais *ap(i)-, į-, iš-, nu-, at-, už-, per-, pa-, pra-* (kryptties reikšmė)
gretinimo raiška lyginamosiomis konstrukcijomis su *lyg, kaip, tarsi, tartum*.

4 TEMA. MOKYKLA, KLASĖ, MOKYMAS(IS)

Potėmės: *Aš mokausi. Mano amerikietiška ir lituanistinė mokyklos. Ar yra naujokų? Diena mokykloje. Mano pomėgiai (menai, sportas). Mokausi kalbų ir kitų dalykų.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti pasakyti, kokioje mokykloje / klasėje mokosi ir šią informaciją suprasti;
gebėti suprasti klausimus apie mokyklą / klasę ir atsakyti, pačiam paklausti;
gebėti išsakyti savo nuomonę apie mokyklą / klasę ir mokymąsi;
gebėti papasakoti, suprasti pasakojimą ir paklausti, kokie daiktai yra mokykloje, klasėje ar kuprinėje, nusakyti, ką su jais darome;
gebėti papasakoti, suprasti pasakojimą ir paklausti apie pareigas ir veiklą mokykloje;
gebėti papasakoti, suprasti pasakojimą ir paklausti apie tai kur mokosi, ar patinka mokytis, kokių dalykų mokosi, kaip sekasi mokytis, ko mokosi per mėgstamas pamokas;

gebėti papasakoti, suprasti pasakojimą ir paklausti apie lituanistinę ar amerikietišką mokyklą,
gebėti palyginti lituanistinę ir amerikietišką mokyklą bei išsakyti savo nuomonę apie jas;
gebėti papasakoti, suprasti pasakojimą ir paklausti apie mokyklos aplinką;
gebėti išreikšti savo nuomonę apie mokyklos aplinką, studijuojamus dalykus;
gebėti apibūdinti savo dieną mokykloje ir po pamokų, suprasti šią informaciją;
gebėti dalyvauti pokalbyje apie pomėgius;
gebėti iš girdimo teksto atsirinkti reikalingą informaciją, ją derinti su jau turima;
gebėti išreikšti susidomėjimą, smalsumą, susirūpinimą;
gebėti pasitikslinti, perklausti.

Skaitymas:

gebėti sieti žodinę ir nežodinę informaciją, skaitomą ir girdimą tekstą;
gebėti suprasti šios temos žodžius, posakius ir įvairių žanrų tekstus;
gebėti pasakyti apie ką tekstas, rasti pagrindinę informaciją, svarbias detales;
gebėti perskaityti tvarkaraščius, užrašus mokykloje, bibliotekoje, perteikti informaciją kitam;
gebėti papasakoti įvairaus pobūdžio tekstus, įskaitant monologus, dialogus, interviu;
gebėti nurodyti skaitomo teksto veiksmo vietą, laiką, veikėjus, kitas svarbias detales;
gebėti suprasti, kad savo nuomonę reikia pagrįsti ir gebėti tai padaryti remiantis tekstu;
gebėti suprasti skirtumą tarp teksto ir jo santraukos;
gebėti sieti teksto ir jo santraukos istorinį ar kultūrinį kontekstą;
gebėti raiškiai skaityti ir intonuoti įvairių žanrų tekstus.

Rašymas:

gebėti aprašyti klasę, mokyklą, mėgstamas pamokas, pomėgius ir užsiėmimus po pamokų;
gebėti sakinį pradėti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti parašyti laišką, žinutę apie mokyklą, mokymąsi ir pomėgius;
gebėti parašyti pamokų tvarkaraštį, dienotvarkę;
gebėti kurti interviu;
gebėti parašyti perskaityto teksto santrauką;
gebėti planuoti efektyvų rašymo procesą, kaupti medžiagą;
gebėti raštu išreikšti savo nuomonę, ją pagrįsti;
gebėti cituoti kitus rašytinius šaltinius;
gebėti stengtis rašyti taisyklingai, naudoti žinomas rašybos taisykles;
gebėti rašyti, vartojant nurodytas gramatikos konstrukcijas ar rašymo strategijas.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

mokyklos dalių ir patalpų pavadinimai;
mokymosi būdų ir priemonių pavadinimai;
asmenų, susijusių su mokymo(si) procesu pavadinimai;
dalykų pavadinimai;
pomėgių pavadinimai;
sporto šakų pavadinimai;
menų pavadinimai;
veiksmažodžiai, nusakantys su mokymusi susijusius veiksmus;
veiksmažodžiai, nusakantys su sportu ar menu susijusius veiksmus;
laiką, vietą, dažnumą nusakantys žodžiai;
posakiai, susiję su studijuojamais dalykais, mokymusi, susidomėjimu kažkuo;
posakiai, susiję su informacijos perdavimu, pasiteiravimu, pasitikslinimu;
posakiai, susiję su nuomonės raiška, susidomėjimu, smalsumu, susirūpinimu.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių kilmininkas vietai ir kryptčiai reikšti (su prielinksniais *ant, prie, iš*);
daiktavardžių kilmininkas pavadinimui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas neigiamam arba nesamam objektui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas laikui reikšti (su prielinksniais *be, pusė, po*);
daiktavardžių galininkas objektui reikšti;
daiktavardžių galininkas kryptčiai, keliui reikšti (su prielinksniais *į, pas, per*);
daiktavardžių galininkas laikui reikšti;
daiktavardžių įnagininkas priemonei reikšti;
daiktavardžių įnagininkas keliui reikšti;
daiktavardžių vietininkas vietai reikšti;
daiktavardžių vietininkas laikui reikšti;
būdvardžių ir daiktavardžių įnagininko bei vietininko derinimas;
būdvardžių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
prieveiksmis: kryptties ir vietos raiška;
prieveiksmių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
veiksmažodžių esamasis laikas, dabarties veiksmo raiška;
veiksmažodžių esamasis laikas, apibendrinto laiko raiška;
veiksmažodžių būsimasis laikas: ateities veiksmo raiška; paradigma ir vartojimas;
sangražiniai veiksmažodžiai; paradigma ir vartojimas;
pusdalyvio samprata, reikšmė ir vartojimas;
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys rezultato reikšmę (su priešdėliais *nu-, per-, su-, at-*)
priešpriešos raiška priešinamojo sujungimo sakiniiais su jungtukais *bet, tačiau*;
kelintiniai ir kiekiniai skaitvardžiai;
laiko raiška prielinksninėmis konstrukcijomis su *nuo... iki...* su kilmininku;
kelio raiška prielinksninėmis konstrukcijomis su *per, po, pro* su galininku.

5 TEMA. KASDIENIS GYVENIMAS

Potemės: *Mano kasdienis gyvenimas mokykloje; Mano diena ir savaitė; Kiek valandų? Kokia savaitės diena? Mano užklausinė veikla (būreliai, sportas); Kitos savaitės planai.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti suprasti klausimus apie savo dieną, ką veikiame ryte, dieną, vakare;
gebėti elementariais sakiniais nusakyti ką veikiame skirtingu dienos metu;
gebėti paklausti kitų, ką veikia skirtingu dienos metu;
gebėti padedamam mokytojo pasakyti kiek valandų;
gebėti paklausti kito apie laiką ir šią informaciją suprasti;
gebėti papasakoti, kas vyksta ir ką veikiame įvairiais metų laikais;
gebėti išreikšti džiaugsmą, liūdesį ar gailestį dėl gero ar blogo oro;
gebėti paklausti, kas vyksta įvairiomis savaitės dienomis / gebėti tai atlikti naudojantis paveikslėliu ar nuotrauka;
gebėti suprasti nesudėtingą kito asmens monologą ar kitų asmenų dialogą apie kasdienę veiklą mokykloje;
gebėti suprasti klasės draugų nesudėtingus pasakojimus apie užklausinę veiklą, būrelius ir sporto šakas;
gebėti papasakoti apie užklausinę veiklą, lankomus būrelius, sporto šakas;
gebėti išreikšti savo nuomonę apie užklausinę veiklą, būrelius, sporto šakas;
gebėti papasakoti apie savo veiklą per savaitę;
gebėti kalbėti apie būsimus kitos savaitės įvykius;

gebėti šią informaciją suprasti taikant mokytojo pasiūlytą klausymo strategiją;
gebėti kalbėti atsižvelgiant į tikslą, situaciją ir adresatą;
gebėti paprašyti pagalbos, ją pasiūlyti ir paprašyti leidimo ką nors daryti;
gebėti nurodyti girdimo teksto temą;
gebėti išreikšti džiaugsmą, sutinkant ką nors veikti, arba liūdesį / gailestį, abejonę dėl laiko stokos;
gebėti palyginti kelis girdimus tekstus (įskaitant skelbimus) žinoma tema;
gebėti dalyvauti pokalbyje žinoma tema, mandagiai įsiterpti;
gebėti atsakyti į detalius klausimus žinoma tema;
gebėti perklausti, pasitikslinti, paprašyti paaiškinti;
gebėti pasiūlyti kelis ateities veiksmo variantus;
gebėti apibendrinti, daryti išvadas.

Skaitymas:

gebėti suprasti šios temos žodžius ir posakius;
gebėti sklandžiai skaityti, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;
gebėti taikyti mokytojo siūlomas skaitymo strategijas;
gebėti skaityti tyliai ir garsiai, vadovautis skyrybos ženklais;
gebėti sieti klausomą ir skaitomą tekstą;
gebėti papasakoti trumpą perskaitytą tekstą;
gebėti suprasti nesudėtingą tekstą, jo mintis;
gebėti elementariais sakiniais atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus;

gebėti su mokytojo pagalba atsakyti į nesudėtingo teksto klausimus ir taip atskleisti teksto esmę ir svarbias detales;
gebėti kelti klausimus apie teksto temą, pagrindinius veikėjus, problemą, mintį;
gebėti vertinti tekste išsakytas mintis, požiūrį;
gebėti grupuoti ir apibendrinti informaciją, gautą iš kelių skaitomų šaltinių, įskaitant laiką ir vietą;
gebėti skaityti aktyviai ieškant informacijos (laiko, vietos), konspektuojant, užsirašant reikiamą informaciją;
gebėti suprasti tekste sinonimus, antonimus, kreipinius, palyginimus;
gebėti suprasti tekste pakartojimus, epitetus, retorinius klausimus;
gebėti skaityti ir suprasti skelbimus žinoma tema;
gebėti skaityti ir suprasti patarles, priežodžius, pajuokavimus.

Rašymas:

gebėti įrašyti praleistus skiemenis žinomuose žodžiuose;
gebėti iš klausos rašyti šios temos žodžius, žodžių junginius ir sakinius;
gebėti taisyklingai rašyti naudojantis gramatikos ir sintaksės taisyklėmis;
gebėti sakinį pradėti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti žodžius jungti į sakinius, sakinius į nesudėtingą vientisą tekstą;
gebėti rašyti juodrašį, jį koreguoti, po to rašyti švarrašį;
gebėti parašyti nesudėtingą rašinio planą;
gebėti parašyti nesudėtingą rašinį, remiantis planu;
gebėti pagal pateiktą pavyzdį sudaryti tvarkaraštį ir jame nurodyti užklausinę veiklą;
gebėti pagal pateiktą pavyzdį, elementariais sakiniais parašyti apie užklausinę veiklą, būrelius ar mėgstamą sporto šaką;
gebėti sukurti plakatą apie mokyklos renginį;
gebėti parašyti laišką draugui nusakant šios dienos orą;
gebėti naudojantis vaizdine informacija trumpais sakiniais apibūdinti metų laikus, orą.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

laiką nusakantys žodžiai;
orus nusakantys žodžiai.
veiksmažodžiai, nusakantys veiksmus, atliekamus kiekvieną dieną;
sporto šakų pavadinimai;
mokomųjų dalykų pavadinimai;
džiaugsmą ar liūdesį išreiškiantys žodžiai;
laikorieveiksmai.

Gramatinis turinys:

veiksmažodžių esamasis laikas;
veiksmažodžių būtasis kartinis laikas;
daiktavardžių galininkas laikui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas laikui reikšti su prielinksniu *po* (*po valandos, po savaitės*);
daiktavardžių vietininkas vietai reikšti;
veiksmažodžių būsimasis laikas (vienaskaitos ir daugiskaitos paradigma);
dalyvių linksniavimo samprata;

dalyvių ir būdvardžių linksniavimo paradigų panašumai ir skirtumai;
būdvardis: vidinės iš išorinės ypatybės raiška;
būdvardžių sinonimai, antonimai: vidinės ir išorinės ypatybės;
būdvardžių galininkas;
sudurtiniai daiktavardžiai;
sudurtiniai būdvardžiai;
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys rezultato reikšmę.

6 TEMA. MAITINIMASIS

Potemės: *Ką aš mėgstu valgyti? Mano pusryčiai, pietūs, vakarienė; Mūsų šeimos mėgstami patiekalai; Einu į valgyklą, restoraną; Mano mėgstami receptai; Noriu valgyti sveikai.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti paprastais sakiniais kalbėti apie maistą ir suprasti kitus kalbant apie maistą;
gebėti suprasti kito asmens pasakojimą ar kitų asmenų dialogą apie valgymą;
gebėti elementariais sakiniais pasakyti ką valgome per pusryčius, pietus, vakarienę;
gebėti paaiškinti, kaip pagaminti mėgstamą patiekalą, nusakyti veiksmų eiliškumą;
gebėti papasakoti apie šeimos mėgstamus patiekalus;
gebėti suprasti kalbėjimą apie pietavimą namuose arba restorane, gebėti atsakyti į šiuos klausimus;
gebėti vadovautis valgykloje, restorane teikiamaais nurodymais;
gebėti paklausti informacijos apie siūlomą patiekalą;
gebėti išreikšti nuomonę (mėgimą, nemėgimą) apie maistą, patiekalus;
gebėti paprašyti ko nors daugiau arba atsisakyti;
gebėti elementariais sakiniais pasakyti savo nuomonę apie patinkančius restoranus, kavines, patiekalus;
gebėti išreikšti norą, pageidavimą;
gebėti dalyvauti pokalbyje apie maistą, mandagiai įsiterpti;
gebėti suprasti ir įsidėmėti girdimo teksto pagrindinę informaciją ir svarbias detales;
gebėti išreikšti savo nuomonę aktuali tema, ją argumentuoti;
gebėti apibendrinti, daryti nesudėtingas išvadas;
gebėti dalyvauti parengtoje diskusijoje aktuali tema (sveika mityba);
gebėti pasirengus duoti interviu žinoma tema (maistas).

Skaitymas:

gebėti sklandžiai skaityti, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;
gebėti sieti skaitomą tekstą ir vaizdinę informaciją;
gebėti skaityti ir suprasti šios temos žodžius ir posakius, tekstus su šios temos žodžiais;
gebėti identifikuoti naujus arba nežinomus žodžius skaitomame tekste;
gebėti papasakoti trumpą perskaitytą tekstą;
gebėti kelti klausimus remiantis perskaitytu tekstu;
gebėti dirbti su skirtingo pobūdžio tekstais atsižvelgiant į skaitymo tikslą;
gebėti skaityti ir suprasti informacijos nurodyta tema nurodytuose šaltiniuose;
gebėti apibendrinti informaciją iš įvairių šaltinių;
gebėti glaustai atpasakoti ir pagrįsti perskaitytą tekstą neiškreipiant informacijos.
gebėti skaityti ir susieti skirtingus šaltinius;
gebėti atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus;
gebėti identifikuoti tekste neaiškius dalykus, mokėti išsiaiškinti;
gebėti naudotis žinytais, žodynais;
gebėti skaityti valgiaraščius, užrašus, esančius valgykloje ar restorane;
gebėti suprasti patiekalų receptus.

Rašymas:

gebėti taisyklingai rašyti šios temos fonetinės rašybos žodžius;

gebėti pastraipos pirmąją eilutę atitraukti nuo krašto, palikti paraštes, pavadinimą užrašyti viduryje eilutės; po pavadinimo praleisti vieną eilutę;
gebėti sakinių pradėti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti žodžius jungti į sakinius, sakinius į nesudėtingą vientisą tekstą;
gebėti išdėstyti detales laikantis visumos ir detalių santykio;
gebėti pagal pateiktą pavyzdį raštu naudoti teksto siejimo priemones;
gebėti rašant panaudoti perskaitytą informaciją;
gebėti raštu vartoti įvardžius,rieveiksmius, nurodytas prielinksnes konstrukcijas.
gebėti rašyti tiksliai, vengti pasikartojimų;
gebėti rašant taikyti vardažodžių ir veiksmažodžių kaitybės žinias;
gebėti kurti mėgstamo patiekalo receptą;
gebėti pagal pateiktą pavyzdį raštu apibūdinti patiekalus;
gebėti sudaryti kavinės, restorano, valgyklos valgiaraštį;
gebėti kurti skelbimus (pvz.: apie artėjantį kalėdinį vakarėlį).

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

maisto produktų pavadinimai;
indų ir įrankių pavadinimai;
svorio ir tūrio matai;
veiksmažodžiai, nusakantys valgymo procesą;
būdvardžiai, apibūdinantys maistą;
norą, pageidavimą išreiškiantys žodžiai.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių galininkas: objekto raiška;
būdvardžių galininkas;
daiktavardžių kilmininkas: tiesioginio objekto raiška;
būdvardžių kilmininkas;
daiktavardžių kilmininkas: neigiamo objekto raiška;
būdvardžių kilmininkas;
daiktavardžių įnagininkas: įrankio raiška;
būdvardžių įnagininkas;
būdvardžių laipsniavimas;
liepiamoji nuosaka: liepimo, prašymo, skatinimo raiška;
sąlygos sakiniai: prašymo, skatinimo raiška;
būtašis kartinis laikas: praeities vienkartinio veiksmo raiška;
veiksmažodžiai su priesagomis -inėti, -dinėti;
padalyvis; samprata, reikšmė ir vartojimas;
pusdalyvio ir padalyvio vartojimo ypatumai;
priešpriešos raiška priešnamojo sujungimo sakiniiais su bet, tačiau;
klausimo raiška intonacija ir žodžių tvarka;
tiesioginės kalbos skyryba, skirtumai nuo anglų kalbos.

7 TEMA. SVEIKATA IR HIGIENA

Potemės: *Mano kūnas; Mano savijauta; Aš pas gydytoją; Rūpinuosi savo sveikata ir higiena; Man svarbu, kaip aš jaučiuosi ir kaip atrodau; Sportuoti sveika.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti apibūdinti savo ir kito fizinę išvaizdą (ūgi, akių ir plaukų spalvą ir kt.);
gebėti paklausti kito apie jo savijautą ir gebėti suprasti klausimus, susijusius su sveikata;
gebėti suprasti klausimus, pokalbius, susijusius su negalavimais, gebėti atsakyti į šiuos klausimus;
gebėti vadovautis gydytojo teikiama nurodymais;
gebėti papasakoti, kaip jaučiasi, kuo skundžiasi, ką ir kur skauda;
gebėti palinkėti pasveikti; gebėti atsakyti į palinkėjimą;
gebėti papasakoti, kaip rūpinasi sveikata, higiena;
gebėti pasiteirauti, papasakoti apie mėgstamas sporto šakas;
gebėti pasitikslinti informaciją;
gebėti išreikšti susidomėjimą;
gebėti išreikšti liūdesį, apgailestavimą, džiaugsmą.
gebėti sieti girdimą tekstą su jo rašytiniu variantu;
gebėti glaustai nusakyti girdėto teksto turinį;
gebėti perklausti, pasitikslinti informaciją;
gebėti sieti girdimą tekstą su vaizdine medžiaga;
gebėti argumentuotai išreikšti savo nuomonę, požiūrį, duoti patarimų;
gebėti aiškiai, įtaigiai kalbėti.

Skaitymas:

gebėti skaityti pagal nurodytą skaitymo būdą;
gebėti identifikuoti naujus ar nežinomus žodžius skaitomame tekste;
gebėti sklandžiai skaityti, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;
gebėti sieti žodinę ir nežodinę informaciją;
gebėti, atsakant į teksto klausimus, išskirti teksto esmę ir svarbias detales;
gebėti atpasakoti perskaitytą tekstą;
gebėti rasti reikiamą informaciją skaitomame tekste (įskaitant reklaminius lankstinukus);
gebėti suprasti ir apibendrinti skaitomo teksto visumą;
gebėti nurodyti skaitomo teksto temą, tikslą;
gebėti vertinti skaitomame tekste išsakytą nuomonę, vertybines nuostatas;
gebėti gretinti ir apibendrinti informaciją, gautą iš kelių skirtingų skaitomų šaltinių, įskaitant interviu;
gebėti išreikšti savo nuomonę / paklausti kito nuomonės apie skaitomą tekstą.

Rašymas:

gebėti žodžius jungti į sakinius, sakinius į vientisą tekstą;
gebėti pastraipos pirmąją eilutę atitraukti nuo krašto, palikti paraštes, pavadinimą užrašyti viduryje eilutės; po pavadinimo praleisti vieną eilutę;
gebėti rašyti atsižvelgiant į skirtingo stiliaus reikalavimus;
gebėti kurti tekstą laikantis raštingumo reikalavimų;
gebėti redaguoti, pildyti parašytą tekstą;

gebėti kurti tekstą vartojant sinonimų, palyginimų, frazeologizmų ir kt.;

gebėti užpildyti anketą, susijusią su asmeniniais, fiziniais duomenimis;

gebėti aprašyti savo, kito žmogaus fizinę išvaizdą;

gebėti užpildyti poliklinikos / ligoninės anketą, nurodant duomenis apie save ir nusiskundimus;

gebėti parašyti nurodymus, kaip reikia atlikti mankštą / įvairius pratimus;

gebėti parengti informacinį lankstinuką apie mėgstamą sporto šaką / sportininką;

gebėti parašyti trumpą laišką / žinutę sergančiam draugui;

gebėti kurti interviu (su sportininku / sportą mėgstančiu asmeniu);

gebėti kurti informacinį lankstinuką (apie sporto klubą, vitaminus ar kt.).

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

kūno dalių pavadinimai;

vidaus organų pavadinimai;

ligų pavadinimai;

vaistų formų pavadinimai;

sporto šakų pavadinimai;

asmenų pavadinimai;

spalvų pavadinimai;

būdvardžiai, apibūdinantys žmogaus fizinę išvaizdą;

žodžiai, nusakantys jauseną;

žodžiai, nusakantys veiksmus, susijusius su sportu, mankšta.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių galininkas objektui reikšti;

būtašis kartinis laikas: praeities vienkartinio veiksmo raiška;

veiksmažodžių liepiamoji nuosaka;

sangražiniai veiksmažodžiai;

būdvardžiai su priesaga -ingas, -inga;

būdvardžiai su priesagomis -iškas, -iška; -inis, -inė;

įvardžiuotinių linksniuojamų kalbos dalių samprata: pavadinimo raiška, išskirtinumo raiška; sąlygos raiška šalutiniais sakiniais su *jei, jeigu*.

8 TEMA. LAISVALAIKIS

Potemės: *Ką aš mėgstu daryti / veikti? Ką veikiu skirtingu metų laiku? Mano laisvalaikis ir pomėgiai; Atsakingai planuoju ir leidžiu savo laisvalaikį; Domiuosi kitų veikla ir pomėgiais; Pramogos su draugais.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti pasiteirauti / papasakoti bei suprasti kalbėjimą apie laisvalaikį bei pomėgius;
gebėti pasiteirauti / papasakoti apie pasirinktą žymų žmogų, jo veiklą;
gebėti nurodyti priežastis, kodėl domisi kitų veikla ir pomėgiais;
gebėti iš anksto pasirengus papasakoti apie pramogas su draugais;
gebėti papasakoti ir išklausti apie mėgstamas knygas, kompiuterinius žaidimus;
gebėti suprasti ir įsidėmėti girdimo teksto pagrindinę informaciją ir svarbias detales;
gebėti glaustai atpasakoti girdėto pasakojimo / pokalbio esmę;
gebėti sieti girdimą tekstą su vaizdine medžiaga;
gebėti paaiškinti girdėtą pasakojimą;
gebėti pasitikslinti / perklausti informacijos;
gebėti pasakoti nuotykius, įvykius laikantis chronologijos;
gebėti diskutuojant išsakyti argumentuotą nuomonę;
gebėti vertinti savo ir kitų kalbėjimą.

Skaitymas:

gebėti taikyti mokytojo pasiūlytas skaitymo strategijas;
gebėti panaudoti vaizdinę informaciją ir ją paversti žodine;
gebėti sieti klausomą tekstą ir skaitomą informaciją;
gebėti aiškiai skaityti pasirinktą tekstą ar teksto ištrauką;
gebėti komentuoti veikėjų elgesį, išgyvenimus.
gebėti nurodyti skaitomo teksto temą, tikslą;
gebėti neiškreipiant prasmės atpasakoti skaitytą tekstą ar jo dalį;
gebėti paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis;
gebėti atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus.

Rašymas:

gebėti pagal planą ar kitas nuorodas reikšti savo nuomonę, mintis, jausmus, norus, valią;
gebėti remiantis planu aprašyti savo laisvalaikį ir pomėgius;
gebėti aprašyti kito asmens pomėgius ir veiklą remiantis jo pasakojimu;
gebėti kurti atpasakojimą (laikantis įvykių / veiksmų chronologinės eigos);
gebėti kurti tekstą, pagrįstą asmenine patirtimi;
gebėti mintis formuluoti aiškiai ir tiksliai;
gebėti taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles;
gebėti taikyti rašytinio teksto komponavimo vienetus (įžanga, dėstymas, išvados);
gebėti rašyti dienoraštį (apie dienos įvykius, nuotykius, pokalbius, mintis, jausmus ir kt.) bei taikyti dienoraščio žanrui keliamus reikalavimus;
gebėti rašyti atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą;
gebėti taikyti pagrindines lietuvių kalbos rašybos, vardažodžių linksniavimo, veiksmažodžių asmenavimo taisykles;
gebėti siekti gyvumo, vaizdumo naudojantis leksikos, gramatikos ir sintaksės teikiamomis galimybėmis.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

asmenų pavadinimai;
sporto šakų pavadinimai;
būrelių pavadinimai;
žodžiai, išreiškiantys vertinimą;
žodžiai, būtini kalbant apie pomėgius ir laisvalaikį;
žodžiai, nusakantys įvairias veiklas.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių naudininkas: netiesioginio subjekto raiška;
daiktavardžių įnagininkas: įrankio raiška;
būdvardžių įnagininkas;
įvardžiuotiniai būdvardžiai ir skaitvardžiai: išskirtinumo, pavadinimo raiška;
daiktavardžių vietininkas: vietos raiška;
būdvardžių vietininkas;
būsimasis laikas: ateities veiksmo raiška;
veiksmažodžių esamasis laikas;
veiksmažodžių liepiamoji nuosaka;
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys rezultato reikšmę;
sangražiniai veiksmažodžiai;
sangražiniai dalyviai: reikšmė.

9 TEMA. PASLAUGOS IR PREKYBA

Potemės: *Kas kur ką dirba, veikia? Važiuojame su šeima apsipirkti ir apsiperku savarankiškai. Lankausi įvairiose viešosiose įstaigose. Rūpinuosi savo daiktais. Domiuosi, kaip reikia sutaisyti, padaryti įvairius daiktus.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti paklausti ir papasakoti, kur dirba žmonės ir šią informaciją suprasti;
gebėti suprasti parduotuvėje ir viešojoje įstaigoje vykstančius veiksmus ir įvykius;
gebėti suprasti klausimus apie prekių kainą, dydį, spalvą ir kt., gebėti atsakyti į šiuos klausimus;
gebėti apibūdinti įvairias prekes ir paslaugas, įskaitant drabužius, nusakant spalvą, paskirtį, detales;
gebėti apibūdinti gedimą, paaiškinti problemą ar procesą;
gebėti pasakyti, ko ir kiek nori pirkti, ir suprasti atsakymus;
gebėti paprašyti pagalbos arba kitos svarbios papildomos informacijos parduotuvėje ar viešojoje įstaigoje;

gebėti suprasti ir įsidėmėti girdimo teksto pagrindinę informaciją ir svarbias detales;
gebėti sieti iš kelių skirtingų šaltinių (įskaitant instrukciją) gautą girdimą informaciją;
gebėti suprasti kito asmens monologą ar kitų asmenų dialogą apie apsipirkimą;
gebėti kurti situacinius dialogus parduotuvėje, knygyne, sporto klube, poliklinikoje ir kt.;
gebėti išsakyti nuomonę apie įvairius daiktus ir paslaugas;
gebėti patarti dėl prekės ar paslaugos;
gebėti tiksliai, aiškiai paaiškinti procesą, instrukcijas;
gebėti kurti pokalbį telefonu;
gebėti išreikšti dėkingumą už paslaugą ar pagalbą;
gebėti išreikšti apgailėstą, liūdesį, nustebimą, įsitikinimą, abejojimą;
gebėti išsakyti ir pagrįsti išsakytą nuomonę;
gebėti perklausti, pasitikslinti, paprašyti paaiškinti.

Skaitymas:

gebėti skaityti ir suprasti šios temos žodžius, posakius, tekstus, įskaitant užrašus parduotuvėje ir viešosiose įstaigose;
gebėti skaityti pagal nurodytą skaitymo būdą, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;
gebėti suprasti tekstą, jo mintis;
gebėti atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus bei atsakyti į teksto klausimus ir taip atskleisti teksto esmę ir svarbias detales;
gebėti paaiškinti svarbiausias teksto mintis, esmę;
gebėti įvardyti teksto temą.

gebėti sieti klausomą tekstą ir skaitomą informaciją;
gebėti išskirti svarbiausią informaciją skaitomame tekste;
gebėti sieti kelis skirtingus tekstus bei daryti apibendrinančias išvadas;
gebėti rasti reikiamą informaciją skaitomame tekste;
gebėti išreikšti savo nuomonę / paklausti kito nuomonės apie skaitomą tekstą.

Rašymas:

gebėti žodžius jungti į sakinius, sakinius į vientisą tekstą;

gebėti taisyklingai rašyti šios temos žodžius ir žodžių junginius
gebėti pradėti rašyti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti pastraipos pirmąją eilutę atitraukti nuo krašto, palikti paraštes, pavadinimą užrašyti viduryje eilutės; po pavadinimo praleisti vieną eilutę;

gebėti aprašyti įvairias prekes, įskaitant drabužius, aprangą, parduotuvę, viešąją įstaigą.
gebėti kurti dialogą;
gebėti užrašyti reikiamą informaciją iš skaitomo teksto;
gebėti kurti nesudėtingas instrukcijas (kaip pasitaisyti, pasigaminti kokį daiktą).
gebėti sukurti nesudėtingą atsiliepimą (pvz.: kaip vertinate naujai išgytą prekę, prietaisą);

gebėti rašyti atsižvelgiant į tikslą, situaciją ir adresatą;
gebėti raštu išsakyti savo nuomonę, požiūrį; tai pagrįsti;
gebėti siekti informacijos tikslumo, aiškumo, glaustumo;
gebėti taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles.

gebėti sudaryti pirkinių sąrašą;
gebėti sukurti atsiliepimą apie prekę, paslaugą ar viešąją įstaigą;
gebėti kurti nesudėtingas instrukcijas (kaip pasitaisyti, pasigaminti kokį daiktą).
gebėti kurti reklaminį skelbimą apie prekę ar paslaugą.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

asmenų pavadinimai, įskaitant profesijas;
parduotuvių, juose esančių skyrių bei daiktų pavadinimai;
drabužių, aksesuarų bei jų atributų pavadinimai;
įvairias daiktų savybes apibūdinantys žodžiai, įskaitant spalvas, atspalvius, dydį, kvapą, svorį ir pan.;
viešųjų įstaigų pavadinimai, įskaitant paslaugų teikimo įmones;
teikiamų paslaugų ir juos įvardijančių veiksmy pavadinimai (veiksmažodžiai);
piniginių vienetų ir finansinių veiksmy pavadinimai;
gedimų pavadinimai ir su jais susiję veiksmo žodžiai;
posakiai, susiję su savo noro, pageidavimo, susirūpinimo išreiškimu;
posakiai, susiję su apgailėstavimo, liūdesio, nustebimo, įsitikinimo ar abejonės raiška;
posakiai, susiję su savo nuomonės išreiškimu, argumentavimu;
posakiai, reikalingi perklausiant, pasitiklinant, prašant paaiškinti.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių kilmininkas vietai ir kryptčiai reikšti (su prielinksniais *ant, prie, iš*);
daiktavardžių kilmininkas pavadinimui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas neigiamam arba nesamam objektui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas laikui reikšti (su prielinksniais *be, pusė, po*);
daiktavardžių galininkas objektui reikšti;
daiktavardžių galininkas kryptčiai, keliui reikšti (su prielinksniais *į, pas, per*);
daiktavardžių įnagininkas priemonei reikšti;
daiktavardžių įnagininkas keliui reikšti;
daiktavardžių vietininkas vietai reikšti;
daiktavardžių vietininkas laikui reikšti;

būdvardžių ir daiktavardžių įnagininko bei vietininko derinimas;
būdvardžių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
prieveiksmis: kiekio, dalies raiška;
prieveiksmių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
prielinksnio *per* vartojimas su būdvardžiais;
veiksmažodžių būtasis kartinis laikas, paradigma ir vartojimas;
veiksmažodžių būsimasis laikas: ateities veiksmo raiška; paradigma ir vartojimas;
veiksmažodžių liepiamoji nuosaka, paradigma ir vartojimas; prašymo, liepimo, skatinimo raiška;
veiksmažodžių tariamoji nuosaka, paradigma ir vartojimas; sąlygos ir galimo veiksmo raiška;
sangražiniai veiksmažodžiai; paradigma ir vartojimas;
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys rezultato reikšmę (su priešdėliais *nu-*, *per-*, *su-*, *at-*)
priešpriešos raiška priešinamojo sujungimo sakiniiais su jungtukais *bet*, *tačiau*;
kelintiniai, kiekiniai ir trupmeniniai skaitvardžiai;
laiko raiška prielinksninėmis konstrukcijomis su *nuo... iki...* su kilmininku;
kelio raiška prielinksninėmis konstrukcijomis *su per*, *po*, *pro* su galininku;
neigimo raiška dalelytėmis *ne ir nė*, jungtukais *nei ... nei*.

10 TEMA. KELIAS, KELIONĖS

Potemės: *Per atostogas mes keliaujame. Mano kasdienis kelias. Lankausi mieste. Įvairios transporto priemonės ir kelionės jomis. Kelionė į Lietuvą. Žygis, ekskursija į žymią vietą. Atostogų prisiminimai ir įspūdžiai.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti papasakoti, kaip vyksta į mokyklą ir pas draugus, ir šių dalykų paklausti;
gebėti nusakyti kryptis ar maršrutą naudojantis paveikslėliu ar nuotrauka;
gebėti nusakyti kelią ir paklausti kelio;
gebėti nusakyti, kas kur yra mieste, šių dalykų paklausti bei kaip ten nuvykti;
gebėti pasiteirauti / papasakoti apie žygį, ekskursiją į žymią vietą;
gebėti pasakoti apie lankytinus objektus;
gebėti pasakojant tiksliai apibūdinti vietą, objektą;

gebėti suprasti, įsidėmėti ir išskirti girdimo teksto pagrindinę informaciją ir svarbias detales;
gebėti dalyvauti pokalbyje apie atostogas kitoje šalyje, įskaitant Lietuvą;
gebėti išsakyti savo nuomonę apie šalį, kurioje lankėsi per atostogas;
gebėti vartoti žodyną, gramatikos taisykles siekiant susikalbėti.
gebėti sieti girdimą tekstą su jo rašytiniu variantu;
gebėti pradėti, tęsti ir užbaigti pokalbį ar pasakojimą;
gebėti atpasakoti girdėtą tekstą pagal parengtą planą;
gebėti pasakoti apie nuotykius, įvykius, paremtus asmenine patirtimi;
gebėti išreikšti abejojamą ar pritarimą.
gebėti išreikšti nustebimą, susidomėjimą.
gebėti perklausti, paprašyti pakartoti, paaiškinti.

Skaitymas:

gebėti skaityti ir suprasti šios temos žodžius, posakius, tekstus, įskaitant užrašus mieste, stotyse, stotelėse, oro uostuose, prieplaukose;
gebėti skaityti pagal nurodytą skaitymo būdą, taisyklingai tarti, tinkamai intonuoti;
gebėti suprasti tekstą ir pagrindines mintis apie Lietuvą bei kitas aplankytas šalis;
gebėti atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus bei atsakyti į teksto klausimus ir taip atskleisti teksto esmę ir svarbias detales;
gebėti nusakyti svarbiausias teksto mintis, jas apibendrinti;
gebėti įvardyti teksto temą, tikslą;
gebėti skaityti vaidmenimis;
gebėti sieti klausomą tekstą ir skaitomą informaciją;
gebėti rasti arba išskirti svarbiausią informaciją skaitomame tekste;
gebėti sieti kelis skirtingus tekstus bei daryti apibendrinančias išvadas;
gebėti rasti reikiamą informaciją skaitomame tekste;
gebėti išreikšti savo nuomonę, paklausti kito nuomonės ir pasidalinti asmenine patirtimi, ją susiejant su perskaitytu tekstu;
gebėti neiškreipiant teksto prasmės atpasakoti visą tekstą ar jo dalį;
gebėti pasakoti apibendrinant ir sutrumpinant;
gebėti daryti apibendrinančias išvadas;
gebėti paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis;
gebėti susieti kelis skirtingus tekstus, juos apibendrinti;
gebėti suprasti nesudėtingas metaforas, perkeltines prasmes;

Rašymas:

gebėti iš klausos parašyti šios temos žodžius ir posakius;
gebėti iš kelių pateiktų sakinių sudaryti tekstą ir jį užrašyti;
gebėti žodžius jungti į sakinius, sakinius į vientisą tekstą;
gebėti pradėti rašyti didžiąja raide ir taikyti sakinio pabaigos skyrybos ženklus;
gebėti pastraipos pirmąją eilutę atitraukti nuo krašto, palikti paraštes, pavadinimą užrašyti viduryje eilutės; po pavadinimo praleisti vieną eilutę;
gebėti aprašyti atostogas ir aplankytą šalį, įskaitant Lietuvą;
gebėti pagal pavyzdį parašyti laišką apie kelionę į Lietuvą.
gebėti kurti dialogą;
gebėti aprašyti kasdienio kelio, kelionės ar žygio maršrutą.
gebėti parašyti patarimų, kokias vietas svarbu aplankyti vykstant į žygį ar ekskursiją;
gebėti pagal planą aprašyti kelionę, žygį ar ekskursiją į žymią vietą.
gebėti rašyti dienoraštį (kelionių dienoraštį) bei taikyti dienoraščio žanrui keliamus reikalavimus;
gebėti rašyti atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą;
gebėti kurti tekstą, pagrįstą asmenine patirtimi;
gebėti taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles;
gebėti vartoti sinonimų, palyginimų, frazeologizmų ir kt.
gebėti rašyti rašinį (apie atostogų išpūdžius, matytus vaizdus, patirtus įvykius ir kt.), naudojantis rašinio planu;
gebėti kurti tekstą, pagrįstą asmenine patirtimi, išgyvenimais;
gebėti taikyti pagrindines lietuvių kalbos rašybos, vardažodžių linksniavimo, veiksmažodžių asmenavimo taisykles;
gebėti taikyti pagrindinius rašytinio teksto komponavimo vienetus (įžanga, dėstymas, pabaiga / išvados).

Rekomenduojamas kalbinis turinys**Žodynas:**

transporto priemonių pavadinimai;
šalies ir miesto objektų, dalių pavadinimai;
judėjimą, keliavimo veiksmus reiškiantys veiksmažodžiai;
vietą ir kryptį, reiškiantys žodžiai, įskaitantrieveiksmius ir prielinksnes konstrukcijas;
pavadinimai, nusakantys kraštovaizdį;
pavadinimai, nusakantys geopolitinę šalies ar vietovės situaciją bei atributiką;
posakiai, susiję su savo noro, pageidavimo, susirūpinimo išreiškimu;
posakiai, susiję su džiaugsmo, susižavėjimo, liūdesio, nustebimo, įsitikinimo ar abejonės raiška;
posakiai, susiję su savo nuomonės išreiškimu, argumentavimu;
posakiai, reikalingi perklausiant, pasitikslinant, prašant paaiškinti,
posakiai, reikalingi klausiant kelio, kelionės informacijos.

Gramatinis turinys:

daiktavardžių kilmininkas vietai ir kryptčiai reikšti (su prielinksniais *ant, prie, iš, už, tarp*);
daiktavardžių kilmininkas pavadinimui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas neigiamam arba nesamam objektui reikšti;
daiktavardžių kilmininkas laikui reikšti (su prielinksniais *be, pusė, po*);
daiktavardžių galininkas objektui reikšti;
daiktavardžių galininkas vietai, kryptčiai, keliui reikšti (su prielinksniais *į, pas, per, prieš*);

daiktavardžių įnagininkas priemonei reikšti;
daiktavardžių įnagininkas keliui reikšti;
daiktavardžių vietininkas vietai reikšti;
daiktavardžių vietininkas laikui reikšti;
būdvardžių ir daiktavardžių linksnių derinimas;
būdvardžių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
Įvardžiuotiniai būdvardžiai ir skaitvardžiai, jų reikšmė, vartojimas, rūšinės ypatybės raiška;
prieveiksmis: vietos, krypties raiška;
prieveiksmių aukštesnysis ir aukščiausias laipsnis, jų reikšmė, vartojimas, paradigma;
gretinimo raiška;
veiksmažodžių būtasis kartinis ir dažninis laikai, paradigma ir vartojimas;
veiksmažodžių būsimasis laikas: ateities veiksmo raiška; paradigma ir vartojimas;
veiksmažodžių liepiamoji nuosaka, paradigma ir vartojimas; prašymo, liepimo, skatinimo raiška;
veiksmažodžių tariamoji nuosaka, paradigma ir vartojimas; sąlygos ir galimo veiksmo raiška;
sangražiniai veiksmažodžiai; paradigma ir vartojimas;
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys rezultato reikšmę (su priešdėliais *nu-*, *per-*, *su-*, *at-*)
priešdėliniai veiksmažodžiai, turintys krypties reikšmę (su priešdėliais *ap(i)-*, *į-*, *iš-*, *nu-*, *at-*, *už-*, *per-*, *pa-*, *pra-*);
priešpriešos raiška priešinamojo sujungimo sakiniiais su jungtukais *bet*, *tačiau*;
kelintiniai, kiekiniai ir trupmeniniai skaitvardžiai;
laiko raiška prielinksninėmis konstrukcijomis su *nuo...* *iki...* su kilmininku;
kelio raiška prielinksninėmis konstrukcijomis su *per*, *po*, *pro* su galininku;
neigimo raiška dalelytėmis *ne ir nė*, jungtukais *nei ... nei*.

11 TEMA. GAMTA

Potemės: *Kas gyvena ūkyje. Mano augintinis. Gamta, oras ir veikla kiekvienu metų laiku. Vaizdas pro langą. Domiuosi Lietuvos gamta.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti dalyvauti pokalbyje apie orą, nusakyti, ką galima veikti skirtingais metų laikais;
gebėti kalbėti bei suprasti informaciją apie gyvūnus;
gebėti apibūdinti augintinį nurodytais aspektais;
gebėti suprasti pasakojimą apie pasirinktus Lietuvos gamtos objektus;
gebėti dalyvauti pokalbyje apie Lietuvos gamtos objektus;
gebėti tiksliai, aiškiai apibūdinti gamtą ar pro langą matomą vaizdą;
gebėti sieti girdimą tekstą su vaizdine medžiaga;
gebėti paaiškinti girdėtą tekstą;
gebėti kaupti bei vartoti žodyną, reikalingą suprasti kitų mintis bei tinkamai išreikšti savo mintis;
gebėti išskirti iš klausomo teksto pagrindinę informaciją ir svarbias detales;
gebėti glaustai nusakyti girdėto teksto turinį;
gebėti iš anksto pasirengus kalbėti nurodyta tema;
gebėti kalbėti aiškiai, pakankamai garsiai, taisyklingai tarti;
gebėti vertinti savo ir kitų kalbėjimą;
gebėti keistis nuomone, pagrįsti savo nuomonę.

Skaitymas:

gebėti skaityti pagal nurodytą skaitymo būdą;
gebėti sklandžiai, tinkamai intonuojant skaityti pasirinktą tekstą ar teksto dalį;
gebėti atsakyti į teksto klausimus ir taip atskleisti teksto esmę ir svarbias detales;
gebėti glaustai perpasakoti skaitytą tekstą (įskaitant reklaminius) ar jo dalį;
gebėti skaityti grožinius kūrinius;
gebėti suprasti ir susieti skirtingų šaltinių tekstus;
gebėti nurodyti teksto temą, tikslą;
gebėti paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis;
gebėti daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas;
gebėti išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę apie skaitomą tekstą.

Rašymas:

gebėti taikyti mokytojo pasiūlytas ar įgytas per gimtosios kalbos pamokas rašymo strategijas;
gebėti taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles;
gebėti vartoti sinonimų, palyginimų, frazeologizmų ir kt.;
gebėti siekti informacijos tikslumo, aiškumo, glaustumo;
gebėti, reikalui esant, naudotis žinynais, žodynais;
gebėti raštu išsakyti savo nuomonę, vertybines nuostatas; tai pagrįsti;
gebėti taikyti pagrindinius rašytinio teksto komponavimo vienetus (įžanga, dėstymas, pabaiga / išvados).
gebėti kurti reklaminį lankstinuką / vaizdo reklamą (apie Lietuvos gamtą; lankytinas vietas; vieną konkretų objektą);
gebėti kurti gamtos / vaizdo pro langą aprašymą.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

metų laikų ir mėnesių pavadinimai;
ora apibūdinantys žodžiai
naminių gyvūnų pavadinimai;
medžių pavadinimai;
augalų pavadinimai;
gamtos objektų pavadinimai;
dangaus objektų pavadinimai
spalvų pavadinimai;
Lietuvos etnografinių regionų pavadinimai;
įžymių Lietuvos gamtos objektų pavadinimai
judėjimo veiksmažodžiai;
būdvardžiai, apibūdinantys gyvūnus;
būdvardžiai, apibūdinantys gamtą.

Gramatinis turinys:

prieveiksmių ir būdvardžių laipsniai: gretinimo raiška;
esamasis laikas: dabarties veiksmo raiška;
būtas kartinis laikas: praeities vienkartinio veiksmo raiška;
būtas dažninis laikas;
veiksmažodžio liepiamoji nuosaka;
beasmeniai veiksmažodžiai ir negimininė būdvardžių forma: būsenos raiška;
daiktavardžiai su priesagomis -uvė, -uma, -ynas ir priešdėliais pa-, už- vietai reikšti;
priešdėlis *pa-* su daiktavardžiais (pvz. : jūra -> pajūrys).

12 TEMA. ŠVENTĖS

Potemės: *Mano gimimo diena; Šventės (šv. Velykos, šv. Kalėdos); Šeimos šventės (Mamos diena, Tėvo diena). Valstybinės šventės; Švenčių papročiai, apeigos, burtai.*

Gebėjimai

Kalbėjimas / klausymas:

gebėti pasiteirauti / papasakoti apie mėgstamas šventes, jų papročius, apeigas, burtus;
gebėti pasveikinti ir palinkėti švenčių proga bei atsakyti į pasveikinimą ir palinkėjimą;
gebėti kaupti bei vartoti žodyną, reikalingą suprasti kitų mintis bei tinkamai išreikšti savo mintis;

gebėti iš anksto pasirengus kalbėti apie šventes, jų papročius;

gebėti pasveikinti kitus asmenis švenčių proga;

gebėti kalbėti aiškiai, pakankamai garsiai, taisyklingai tarti;

gebėti keistis nuomone, pagrįsti savo nuomonę.

gebėti vertinti savo ir kitų kalbėjimą.

Skaitymas:

gebėti sklandžiai, tinkamai intonuojant skaityti pasirinktą tekstą ar teksto dalį;

gebėti skaityti šiai temai tinkančius grožinius tekstus;

gebėti nurodyti teksto temą, tikslą;

gebėti paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis;

gebėti suprasti ir susieti skirtingų šaltinių tekstus;

gebėti daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas;

gebėti atskleisti savo nuomonę apie perskaitytus dalykus;

gebėti atsakyti į teksto klausimus ir taip atskleisti teksto esmę ir svarbias detales;

gebėti išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę apie skaitomą tekstą.

Rašymas:

gebėti rašyti atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą;

gebėti taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles;

gebėti vartoti pakankamą žodyną ir vaizdingas kalbos priemones;

gebėti mintis formuluoti tiksliai ir aiškiai;

gebėti siekti informacijos tikslumo, aiškumo, glaustumo;

gebėti taikyti teksto komponavimo principus, skirtingų pobūdžių tekstams (skelbimas, sveikinimas, žinutė ir kt.);

gebėti pagal planą ar kitas nuorodas reikšti savo nuomonę, mintis, jausmus, norus, valią;

gebėti užrašyti reikiamą informaciją iš skaitomo teksto apie švenčių apeigas, papročius, burtus;

gebėti parašyti sveikinimą švenčių proga;

gebėti kurti informacinius pranešimus;

gebėti parašyti instrukciją su aiškiai ir glaustai pateiktais nurodymais.

Rekomenduojamas kalbinis turinys

Žodynas:

mėnesių pavadinimai;

švenčių pavadinimai;

žodžiai, būtini kalbant apie šv. Kalėdas, šv. Velykas; Padėkos dieną; Užgavėnes; Vėlines, Helouviną;

žodžiai, būtini kalbant apie valstybines Lietuvos šventes;
veiksmazodžiai, nusakantys apeigų, burtų, švenčių pasiruošimo veiksmus;
sveikinimus, linkėjimus išreiškiantys žodžiai;
džiaugsmą, laimę išreiškiantys žodžiai.